

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmintetlen levelek csak ismert kézektől fogadhatók el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyitlőterben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉS DIJJA

Hivatalos hirdetéseknel:
Minden szó után 1 kr.
Azonnali bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy diszkrétívél vagy körzetel ellátott hirdetésményekért természet szerint minden négyzetcentim. után 3 kr. számíttatik.

Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Haladni a korrall!)

„Haladni a korrall!” — ez a mai társadalom jelszava. Igen, a haladás korszakában élünk. Azonban igen sokan tévesen fogják fel a haladás fogalmát és a haladás cége alatt hanyatlás, társadalmi ferdeségek ütnek tanyát.

Nézzünk végig társadalmi életünk mezején s mit látunk? A régi üde ártatlan, szelid virágok hervadnak, sőt elveszni készülnek és lankadt, ártalmas, vad növények burjánzanak s ölik el a nemes virágokat.

Nem akarom ismertetni a már hervadozó virágait társadalmunknak, hisz ismeri azokat mindenki, — fiatalok is, az öregek még jobban. Vizsgáljuk az új kor ártalmas, undok termékeit s ha összehasonlítást teszünk, nyugodtan állíthatom, hogy az ítélet egyhangú lesz: már csak inkább legyünk gondos kertészei a hervadó virágoknak, mint táplálói a mai kor fattyuhajtásainak; inkább ne haladjon a társadalom annyira a korrall, sem hogy elfajuljon.

A nagy haladás ugyanis — sajnos — ártalmára van a társadalomnak.

— Mond meg az igazságot, betörök a fejed — ez is a haladás korának terméke.

Tehát az igazat sem lehet a mai korban nyíltan hirdetni?

Nem.

Az őszinteség kezd ismeretlen fogalom lenni. Ravasz jezsuita politikus légy! — s nyitva áll előtted a világ.

Igen, — az ámitás, érdekhajszja nagyravágás, fényűzés korát éljük.

Ha együtt látunk három négy egyént vagy családot, irigyelni kezdjük sorsukat, mert azt gondoljuk, hogy tiszta önzetlen barátság kapcsolja őket össze, ami a mai korban igen ritka jelenség. Midőn azokkal egyenként beszélünk, szemünk szánk eláll, mert mást kell tapasztalunk, a mennyiben arról győződünk meg, hogy azokat nem az igaz barátság, hanem az érdek köti össze, de azért ámitják egymást, mintha legbensőbb barátság, szeretet honolna szíveikben egymás iránt, holott halálos ellenségei egymásnak.

Ez a haladás korának barátsága.

* Eredetileg a „Kassai Hírlap”-ban jelent meg. Mi a szerkesztőség szívesége révén onnan vettük át s melegen ajánljuk t. olvasóközönségünk érdeklődésébe a jeles iránycikkelyt. Szerk.

TÁRCA.

Fürdői levelek.

II.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

Alsó-Kéked, júl. 27.

A dicshimnusz után, melyet a fürdő természeti szépségéről mult közleményemben elzengettem, nem mulaszthatom el épp oly tárgyilagossággal és a fürdő iránt érzett érdekből kijelenteni azt, hogy az emberi kéz és mestereség hozzájárulása a fürdő emelése érdekében itt épp oly fukar, mint amilyen pazar és bőkezű iránta az anyatermészet.

Kifogásaimat a következőkben mondom el. A forrás bőségét nagyon célszerűen fel lehetne használni egy, a fürdő mögött fekvő téren építendő nagy hideg medencére 10—12 kabinnal, mert a 19—24 C fokú kénes víz nemcsak gazdasági, de higiéniai szempontból is igen emelné a fürdőhely értékét.

Szükséges lenne továbbá a fürdőt a falu felé megnagyobbítani 3—4 lakóházzal, melyben 20—24 lakószoba lenne; a mostani nagy állás helyére egy terrászos vendéglőt emelni a zsidó fürdővendégek részére, kik a vidék jámbor zsidáiból kerülnek ide és a vendégeknek $\frac{3}{4}$ részét teszik.

Mulhatatlanul szükséges lenne, továbbá, hogy a fürdő 4—5 hónapig, míg az évad tart, postával elláttassék, mely legalább kétszer na-

A korrall halad a fényűzés, a nagyravágás is.

A fényűzés minden téren teljes mértékben lábra kapott. Fényűzést látunk ruházatban, életmódban és, sajnos, a társadalom minden osztályában. Festett vagy pláne meszelt szobákban lakni nem modern; aranyos tapétákkal kell bevonni a falakat. domborművekkel diszíteni a padlást, — ez a mai korrall megfelelő. Hogy illenének persze az ily keretbe az egyszerű fényezett butorok? Sehoggy, igaz. Nehéz, faragott butorok, szmirna-szőnyegek, gobelinok kellene a diszes keretbe, mert hát a haladás korában legalább is diszes szalont kell berendezni még olyan halandónak is, akinek csupán öt-hatszáz forint évi fizetést utalványoz az állam. Szomorú. Ilyennek meszelt szoba és festett butor igen elegendő. Akinek módjában áll ám diszitsen kénye-kedve szerint, azonban annyival sokkal jobb, de egyszersmind annyival siralmasabb, hogy amily fényes a berendezés, oly gyakran beesülgeti azt a komoly, mogorva hivatalos kiküldött: a végrehajtó, de hát haladni kell a korrall — de meg a végrehajtónak is élni kell, — szól a válasz.

Igen, az anyagilag gyengék, a kisebb ranguak is haladni akarnak a korrall, fényt üznek ök is. Egy kevés ideig kibírják. Elegáns szalont, fényes zsurokat tartanak, mert egy részt fényűző, másrészt nagyzó hóbertban szenvednek, akik így cselekszenek. Az egyszerűen, visszavonultan élő, bár ugyanoly ranguakat megvetik. Hiuságukat tömjénezik, ha sokkal magasabb ranguakkal zsurozhatnak. Ha pedig ez sikerül, akkor oly fényt kell üszük, mint amazoknak, akiknek persze inkább telik.

Hogy hová vezet ez az út: ezt is megmondom. Egy ideig az apa vagy az após kisegíti, bár nem valami szívesen, a nagyravágó szegényeket; ez a forrás is azonban csakhamar kimerül s mivel pedig a telekkönyvben, de sőt a betéti könyvekben sem szerepelnek a haladó halandók nevei — a hitelintézetek ajtai is zárva maradnak előttük. Ekkor előáll a fényűzés, nagyravágás a kapaszkodás keserves következménye: vagy tovább kell haladni a megkezdett úton, vagy elhagyni a helyet, hogy szabaduljon a társaságtól, ahová felkapaszkodott. „Tertium non datur.” Az első pedig immár lehetetlen, mivel a források kiapadtak, a második keserves, mert minden körülménytől el kell tekinteni s más idegen

ponkint váltakoznék, mert így egy teljes hetet vesz igénybe a levélváltás.

Továbbá ajánlatos lenne, hogy néhánykor hetenkint társaskoesi-forgalom legyen a legközelebbi állomással s ehez kívánatnék még az is, hogy ki kellene eszközölni, hogy kis állomáson mindegyik vonat megálljon, legalább a fürdő évad alatt.

Végre pedig a fürdőben kellene oly emberről gondoskodni, ki jól ért a „masage”-hoz, mert az ide hozott betegségekben a „masage” egyik módja az orvoslásnak; de nem lenne fölösleges az sem, ha az első osztályu fürdőben néhány jó pokrócra is gondoskodnának, mely az izzasztás elősegítéséhez szinte elmaradhatatlan kellék.

Es most, midőn a fürdővel teljesen végeztem, de az is velem, (értem az én szerény erőszényemet) óhajtok még Abauj-vármegyének ezen a tájékán fekvő és eseményekben nem szegény helyeiről is egyet-mást elmondani.

Alsó-Kékedtől délre a Hernád mentén fekszik Abauj-Ujvár, az Abauj nemzetség 6s fészke, ahol Aba Sámuel király várának 850 esztendő romjai még ma is láthatók. A várat, mint már arról az „Adalékok”-ban is olvastunk, I. Ferdinánd király seregei 1556. bevették és lerombolták. A faluban van a Csáky János gróf építette régi kastély, mely jelenleg madi Kovács Lászlónak és testvéreinek, a híres generálisnak, Kovács Györgynek a tulajdonában van. Abauj-Ujvár s környéke már a történelem előtti időkben is emberlakta hely volt. Az 6s kultura mellett tanuskodnak az „Abaujvár Árká”-ban talált bronz-

helyre kénytelenek költözni, hogy ott az eltévesztett utról visszatérhessenek az anyagi erjúkhöz mért életmóddhoz. Nem okosabb lett volna kezdeni is így?

De hát ez a jól megérdemelt jutalma könnyelműségüknek. Hogy megérdemelt, az tény, mert vagy van barátság, vagy nincs. Ha van, akkor minek, valakinek erején felül fényt üzni, zsúrozni, hisz ez nem felétele az igazi barátságnak. Ha pedig nincs, — akkor minek kapaszkodni? Minek akarják a barátságot erőltetni s magukat ezáltal az anyagi tönkrejuttatás szélére juttatni? Csak hiuságukat akarják tömjénezni azzal, hogy mily magas ranguak társaságában forognak, — persze drágán megfizetik az arát.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a különböző rang elválasztófalakat állítson a társadalomban. Korántsem. Ellenkezőleg: vegyülni, egyesülni kell e különböző ranguaknak, csak így képzelhető egységes, egészséges társadalom. Azonban a gyengék ne ragadtassák azért el magukat az árral és csak addig nyújtózzanak, a meddig a takaró ér. Ha pedig benső, igazi az egyesülés, — fenn fog az maradni mód felett való költekezés nélkül is. Az oly barátság pedig, mely fényes szalonzhoz, zsúrokhoz van kötve, különösen a gyengék részéről kerülendő s megvetendő, mert különben mihamar eljő az óra, amikor vagy fizetni vagy futni kell a fényűző, a nagyzó hóbert miatt.

Maradjunk tehát inkább vissza a kortól, semhoggy a tuiságos haladás siralmas gyümölcsöket teremjen. Ne akarjon senkiséremével feltűnni: a nagyzás hóbertja ismeretlen legyen. Mindenki rangjához és jövedelméhez képest éljen s ne kapaszkodjék magasabb régiókba, mert leesik és kitérik a nyaka.

Mindezek szemmel tartása mellett is lehet haladni a korrall.

Ifj. Michnay Bertalan.

Vármegyei ügyek.

Rákóczi-szobor. Abauj-Torna-vármegye törvényhatósága II. Rákóczi Ferenc fejedelem emlékezetére a Rákóczi-szobornak Kassán leendő fölláttatását elhatározván, a szobor létesítésének költségeire vármegyeszerte gyűjtést indított. A gyűjtőleveket Abauj-Torna-vármegye alispáni hivatala most küldi szét. A gyűjtőlevelekhez Ham-

leletek. Különbben ily bronz-leletekről Abauj vm. szőlőben-hosszában nevezetes, a Hernád mentében pedig több nevezetes földvár is akad az ember; ilyenek: a dobszai, büdi, fügedi és a felsővadászi pogányvárak, melyeknek a csiszolt kőkorszakából származó leletei a bronz-kort megelőzőt időkre vezetnek vissza. Ez mind a mellett bizonyít, hogy a régi korban, valamint a népvándorlás korában legtöbbnyire a folyók mutattak irányt az akkor élt embernek és vele járt barmainak a letelepedésre, helyesebben a „szállás”-ok telepítésére. Egyébként pedig legnevezetesebbek a zsujtai, a monaji és a korláti bronzleletek, melyek a Nemzeti Muzeumban, ugyszintén Csoma József jeles régészünknek igen gazdag magángyűjteményében és a Felsőmagyarországi Muzeumban, Kassán őriztetnek.

Aba-Ujvártól délkeletre, vagy 6 klmnyire van Telki bánya nagyközség 1420 magyar lakossal. E községet I. Ferdinánd 1527. Thurzó Eleknek ajándékozta. A század elején Bretzenheim Ferdinánd hg. birtokában volt, jelenleg Wallis Ilona grófnének van ott birtoka és híres kőedénygyára. E gyártelep alapját körülbelül Bretzenheim herceg vetette meg, hihetőleg a nagy kiterjedésű és különben alig jövedelmező erdősegek értékesítése céljából; a falu fölött elterjedő hegységben szétszórvva nyílnak a Veresviz-bánya, Mária-bánya, András-huta és a Kaolin-bánya, melyek a kőedénygyarat agyaggal látják el. A falu alatt fekszik az u. n. „Aranytörő” még abból az időből, mikor itt a Zsigmond király bányászai arany- és ezüstbányászatot üz-

mersberg László főjegyző irt meleghangú felhívást, mely így szól: „A vármegye f. évi március 22-én s folytatva tartott gyűlésében elhatározta, hogy történelmünk egyik legnemesebb s nagy alakjának, **II. Rákóczi Ferencnek** Kassán felállítandó lovasszobrára vármegyeszerte gyűjtést eszközöl s ezenkívül 1000 főt adományoz. Közel kétszáz éve annak, hogy a „Hazáért és Szabadságért“ lobogó zászlók alatt vonult be ide ő, ki „sötét éjben fényes esillagunk“ volt. Kétszáz éve, hogy a magyar dicsőség úgy tündökölt a **Rákóczi** vezérére, a nagy eszmékért folytatott harcban, mint aze előtt régóta nem. Kétszáz éve lesz s most ennyi idő után sem áll még szobor, mely hirdeténe a nagy idők dicső hőisének hírénevet. Rakjuk össze filléreinket s tegyük lehetővé, hogy szobra álljon itt, ahol székel, amerre egykoron győztes hadának útja vezetett; szobra, mely hirdesse, hogy a kegyelet még megmaradt sziveinkben s azok emléke, kik nemzetünkért éltek s szenvedtek, lelkesedést költ bennünk. Munkáljon közre e szép cél érdekében a vármegye minden tagja, kiesinyje s nagyja tehetsége szerint, lelkesedjék s lelkesedése teremjen gyümölcsöket. . . . Bárcsak elhatna hozzánk is és nem maradna hatástalanul a mi vármegyénkben sem az a lelkes felhívás! Hiszen a XVIII. századnak legnagyobb szabadsághőse, **II. Rákóczi Ferencet**, Zemplén-vármegye adta a hazának! Akkor tehát, midőn a **Rákóczi-szobor** felállításáról van szó: lehetetlen, hogy az nálunk siket fülekre találjon. Bizonyára **Abauj-Torna**-vármegyének lelkes felhívása hazafias áldozatkészre fogja buzdítani a szülő Zemplén-vármegyét is. „Seus non facturi!“

A közigazgatási bizottság rendes ülését legközelebb aug. hó 9-én d. e. 9 órakor tartja.

A törvényhatósági utadó előírása 1897-re és az 1896. évi állami adóalapon befejezve, — érdekelni fogja a közönséget, hogy a pénzben lerovandó utadó:

1. a szerenési járásban:	15,934 ft 67 kr.
a tokaji	10,141 ft 93 —
az ujhelyi	18,920 ft 09 —
a bodrogközi	15,509 ft 60 —
5. a gálszécsi	11,623 ft 06 —
a varannai	8,101 ft 20 —
a n.-mihályi	8,752 ft 45 —
a homonnai	4,426 ft 61 —
a szinnai	3,329 ft 65 —
10. a sztrópokai	2,172 ft 46 —
közvetlenül fizetők utadója:	11,738 ft 21 —
vármegyei alkalmazottak utadója	403 ft 84 —
utátelésért hozzájárulás:	7,850 ft 00 —
1—13	118,903 ft 77 kr.
természetesen lerovandó:	20,719 ft 50 kr.
és így mindössze:	139,623 ft 27 kr.

Most több, mint volt az 1896. évben: 1651 ft 48 krral. Megjegyzendő, hogy magánhitelezőknek a pénzintézeteknél gyümölcsöző tőkék után és az ezek tőkekamatadója alapján kirovandó, azonban felebbezés tárgyát képező 1897. évi törv. hat. utadója a fentebb közölt évi előírásban bent nem foglaltatik.

Az ungvári kir. bábaképző-intézet igazgatóságától vett értesülésünk szerint az őszi tanfolyam kezdődik a f. évi szeptember 1-én, végződik az 1898. január végén. Az előadás nyelve magyar; (felvételnél azonban rutén nyelvű tanítványok is.) Egy tanfolyamra 30 tanítványnál több nem vétetik fel. Jelentkezni lehet egy hónappal a tanfolyamok megkezdése előtt. Városokba

tes s ugyanakkor még ma is intakt állapotban főlmaradt híres templomukat építették. Most a kőedény-gyárnak kaolintörő malma van itt elhelyezve. E gyárból a régi időben kitűnő műlésszel készített, pompás porcellánedények kerültek ki, melyekből néhány még ma is látható a sárospataki várban. Jelenleg **Fidler Gyula** szakavatott igazgató kezében van a gyár, ki azt a mai kor igényeinek megfelelően rendezte be és évenként 30—35 ezer ft értékű kőedényt készített.

Telkibányától vagy egy órányira fekszik a vármegyének egyik legnevezetesebb községe, hajdan (1647-ig) székhelye: **Göncz**. A város maga egy egész, eseményekben gazdag történelem színhelye. Már 1281. szerepel **IV. László** alatt, 1312. **Róbert** Károly Amade-várát, mely **Göncz** határában az Amadé birtokában volt, földig leromboltatta, mert **Csák Máté** pártjára állottak. Erről is az „Adalékok“-ból olvashatnak önk igen szép részleteket. A vár omladékai maig is láthatók. **Göncz** legnagyobb szerepe azonban a 16 és 17. századra, a reformáció terjedésének korszakába esik, amikor **Kassáról** és **S.-A.-Ujhelyből**, mint két középpontból a reformált vallás tanai egész **Abauj-Torna**-vármegyét átjárták. Valószínű, hogy a mi kedves Ujhelyünk magyarsága szolgáltatta az első reformátusokat. A helvét-vallású egyháznak első papja Ujhelyben **Regézi** András (? — Szerk.) volt, akit 1553. Gönczről vittek papnak.

A legelső két zsinat Gönczön 1566. és Kassán 1568. tartották. A gönczi reform. lelkész

és nagyobb községekbe törekvő növendékeket az intézet anyagi segedelemben részesíti. Bővebb útbaigazítást ad levélbeli megkeresésekre az ungvári bábaképző-intézet igazgatósága.

Állami anyakönyvi statisztika. A sátorlaj-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál (1897. július 17-étől július 24-éig) a) házasságot kötött: 1 pár; b) kihirdetett: 7 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 17 esetben; d) elhalálozott: 11 egyén.

Hírek a nagyvilágból.

A török-görög alkudozások tárgyát most már, hogy a határkérdés elintézését nyert, a hadikárpótlás fizetésének módozatai és a török csapatoknak Tesszaliából való visszavonulása képezik.

A Kaukázusban két magyar természet tudós, névszerint **Déchy Mór** és **Szádeczky Gyula** dr. tartózkodik most. A fiatal, bátor természettudósok azt tűzték maguk elé célul, hogy a **Kaukázus** hegységnek még kikutatatlan jég-síkkeit (glecsereit) és közzetani viszonyait tanulmányozzák.

Stefánia főhercegnő özvegy trónörökösöt, aki e héten Oroszországban utazott és pár napig a cári családnak volt vendége, jártában-keltében mindenütt a leglelkesebb kitüntetéssel vették körül.

Vilmos német császár és a császárné **Pétervára** készülnek a cár és a cári család látogatására.

Andréék sorsa. **Andrée**-ről és hős társairól, kik a tudomány szolgálatában magukat arra szánták el, hogy a földgömb északi sarka irányába léghajón keltek utra, szomorú hír érkezett. A sarki tengeren járt hajósok, kik még akkor **Andrée** és két társának fölzállásáról semmit sem tudtak, beszélték, hogy fent a tengerben északon olyanforma uszótárgyat láttak, mely egy alázuhant léghajó roncsaira emlékeztetett. E hiób-hir dacára még vannak, akik aggódva remélnék, hogy t. i. a vakmerő léghajósoknak szövetségük marad a szerencse. Bár úgy lenne.

Faure francia köztársasági elnök f. hó 18-án indul oroszországi útjára, hogy **Péterváron Miklós** cárnak visszaadja a párisi látogatást.

Hírek az országból.

A szerb egyházi kongresszus, mely a gör. kel. pátriarka székhelyén, **Karlóczán**, gyűlt egybe tanácskozásra, ellentétbe jutott őfelsége a király óhajtsával. Ezért **Nikolics** Fedor báró, királyi biztos, a kongresszus tovább-működését felfüggesztette.

Petőfi Sándor, a legnagyobb magyar dalköltőnek emlékszóbrát tegnap koszorúzták meg és leplezték le a segesvári síkon nagy ünnepeiséggel. Az emlékszóbrára az országgyűlés képviselőháza is küldött koszorút. **Petőfi** negyvennyolc esztendővel ezelőtt az orosz hadak ellen vívott öldöklő ütközetben halt hősi halált a segesvári csatamezőn. „Dobog a föld szive: éljen a szabadság.“

Ráth Károly, Budapest székes fővárosnak főpolgármestere, ki e minőségében 24 évig szolgálta a közügyet, f. hó 30-án elhunyt. Áldás emlékeztetére!

a híres **Károli** Gáspár volt az, ki a nemzetet az első magyar bibliával ajándékozta meg, ami örök büszkesége marad **Abauj-vármegyének**. A hálás utókor az érdemes egyházatya emlékét 3 századdal később 1890. éreszoborban örökítette meg, mely ott áll egykori helyén, a gönczi templom udvarán. Elődje a század legnagyobb történetirója, **Szekély István**, a „Magyar Krónika“ szerzője volt 1555 körül. **Károli** alapította a híres gönczi reform. iskolát is, melynek jeles tanítói egy **Pelei** János, egy **Szenczi** Molnár Albert és a többiek voltak.

Göncznek történeti nevezetességei még az ugynevezett „huszita-házak“ is, melyek még **Giskra** alatt épültek. Minden ily ház valóságos kis várat képezett magas tűzfalával és lőrészterű kis ablakaival. A bejáratok a házakba majdnem egy ölnyi magasságban fekszenek, honnan könnyen ledönthető lépcső vezet az udvarra. A magas fekvésű pincének két bejárata volt, az egyik a szabadba, a másik a lakóházba, hogy az egyik vagy másik oldalon megtámadott lakók könnyebben menekülhessenek. Midőn a **Giskra** embereit Gönczről kiűzték, minden ily házat külön-külön kellett megostromolni.

Göncz eredetileg német telepény volt és hajdan „Künzelsdorf“-nak hívták. Hajdan a **Bebekék** birtokában volt; ők építették a **Dobogó-hegy** keleti oldalán most romokban keverő pálos-kolostort. A 15. században már nagyban üzték a szőlőművelést és a gönczi hordó általános mértékegység volt az egész Hegyalján. Lakosainak száma 3200.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** **Raisz** Gedeon dr. közegészségügyi felügyelőnek a belügyministeri osztálytanácsosi címet adományozta a király. Az új osztálytanácsos pár évvel ezelőtt vármegyénk területéről, **N.-Mihályból**, ahol közkórházi főorvos volt, szolgáltató föl állami szolgálatra és neveztetett ki közegészségügyi felügyelővé. Az ötlet most ért királyi kitüntetéshez, zemplén-vármegyei tisztelői nevében is, őszinte örömmel kívánunk szerencsét. — A **Bazil**-rendű szerzetesek, kiknek vármegyénk területén **Krasznibrodon** és **Bukóczon** vannak monostoraik (rendházaik), a munkácsi rendház fejévé lett **Mikulics** Ciril helyére a **Krasznibrod** monostor fejévé **Gajdics** Antal, a **Bukócz-hegyi** monostor fejévé pedig **Szegedy** Bazil eddigi házfőt választották meg.

— **Áthelyezés.** A vallás és közokt. minis-ter **Cserép** József dr. aradi főgimnáziumi és kolozsvári tudomány-egyetemi magántanárt, nekünk ujhelyi főgimnáziumi tanársága idejéből kedves barátunkat és kiváló munkatársunkat, a **Buda-pesti VIII. kerületi állami főgimnáziumhoz** áthelyezte. Gratulálunk!

— **Halálozások.** Főispánunk őméltóságát s vele együtt a **Molnár**-családot nagy szomorúság érte. Fokozza szomorúságukat, hogy a család, mely szívekre sujtott, egészen váratlanul jött. A legjobb nagypapa, főispánunk őméltósága eme gyászának szomorú magyarázata, hogy egyik kedves unokája, sőt talán a legkedvesebb, mert az unokák „doyen“-ja volt, akivel nőttön-nőtt a nagyapai szeretet, ifj. **Csörgeő** Gyula, m. kir. pénzügyminis-ter fogalmazó, **Budapest**en, júl. hó 26-án, ifju életének huszonharmadik évében, szívvelütés következtében, pár perc alatt kiszervezett. . . . De kétszeres súlylál nehezedik a gyásznak nyomasztó érzése a legjobb édesanyára, **Molnár** Leontin urnő őméltóságára is, aki nemcsak legidősebb, hön szeretett gyermekének oly váratlan elhunytát, de a hozzá méltán fűződött legszebb reményeinek megsemmisülését is siratja. Az édes anya szemefénye, az édes apa szép reménye, a nagypapa dicsekvése, a mindnyájunknak kedvessége: ifj. **Csörgeő** Gyula nincs többé! Még csak indult a pályán vezető esillaga, mely a zenit felé haladt . . . s ime aláhanyatlott váratlan, hirtelen a mélységes mély **Nirvanába** . . . A vármegye középponti tisztikara részvét-iven, melyet az alispán bocsátott ki, kondoleált a megdöbbentő haláleset alkalmából. A kerpesi temetőnek frissen hantolt, könyektől szentelt sírhalmá, mely nemes-tacsikáncsi ifj. **Csörgeő** Gyula porait földözi, igaz, mely, nem ideig-óráig tartó részvétet ébresztett sokunk, nagyon sokunk lelkében, kik a nemes ifjút szeretettel, a gyászoló szülőket tisztelettel vittük körül, akiknek bánatában mély megilletődéssel osztozunk! Az oly korán elvesztett drága ifjunak áldás és nyugalom lengjen hült porai felett! — **Gálszécsről** írja levelelelőnk: **Kicsiny** társadalmunkat ismét érzékeny veszteség érte, megint egyvel kevesebben vannak közöttünk azok, akiket mindnyájan szeretünk, **Lakatos** István birtokos és nyugalmazott adóhivatali ellenőr hosszas szenvedés után júl. hó 28-án, 61 éves korában elköltözött az élők sorából. Halálát özvegy édes anyja; neje, szül. **Palánka** Mária s leányai: **Gizella**, férj. **Tóth** Árpádné és **Vilma**; fia **István**; veje **Tóth** Árpád n.-mihályi közs. jegyző, valamint ennek gyermekei és nagyszámu rokon-

A **Hernád** folyó jobbpartján és a **Bodva** völgyben fekvő városok bennünket csak általános monográfiai szempontból érdekelhetnének; velük nem foglalkozom, noha mindegyike megérdemelné, ha e lap hasábjait amugy is tulságosan igénybe nem vettem volna már, mert **Abauj-vármegye** oly történeti multtal dicsekedhetik, mint kevés más vármegye s ami fő, ez a történet a jelesen szerkesztett „Magyarorsz. Monográfiája“ I. kötetében a nyilvános használatnak, mint közkinés át is van már adva. Vajha mondhatnám ezt a mi vármegyénkről is, mely történeti nevezetességben nem áll **Abauj** mögött. *)

A fürdőből hazajövet a **kassai** uton érintem **Nádasd**, **Zsadány** és **Szkáros** községet s **Hollóházára** jutok. **Károlyi** László gr. 19,000 k. holdra kiterjedő uradalma itt veszi kezdetét, melyhez tartoznak, **Komlós**, **Nyiri**, **Radvány**, **Pálháza**, **Sompatak** és **Füzér** községek; utóbbi helyen van az uradalom középponti erdőfelügyelő-sége.

Hollóháza igénytelen kis falu 640 magyar és tót lakossal, de nevezetessé teszi a határában épült **Istvánfy** István és **Társ** híres majolika-, kőedény- és kályhagyára.

E gyártelep, melynek alapját a **Károlyi**-család vetette meg, több mint 60 éve áll fenn. Eleinte csak kezdetleges berendezéssel bírt. 1867-ben **Istvánfy** egy üveg-máz-malmot állított fel és a termelést 20 korongra emelte, 1871-ben

*) Tessék csak szives türelemmel lenni, majd megkésziül Z. vm. monográfiája is. Lassan menjünk messzire! Szerk.

Folytatás a melékleten.

ság gyászolják. Temetése jul. hó 29-én volt a legáltalánosabb részvét mellett. A gyászolók fájdalmát enyhítse a közrészvét. A megboldogultnak legyen könnyű a föld, mely Fájban szülte s most könnyeink közt Gálszécsen takarta el őt.

— **István-napja.** Az a megrendítő haláleset, amiről fentebb adtunk hírt, főispánunk családja otthonát, a vendégszeretetről messze földön ösmert kelecsenyi kastélyt is szomorúsággal töltötte el. Emiatt a szomorúság miatt az idén, mint eddig évről-évre történni szokott István-napján, nem fog oda ellátogatni a gratuláló vendégsereg. A kelecsenyi kastély, melynek termei, parkjának árnyas pihenői máskor aug. 20. esengtek-bongtak a legpompásabb jókedvtől, az idén egész esendben, magukban s bánatosok maradnak. Amit eddig évek hosszú során, százan és százan, kedves kötelességünkül tekintettünk, hogy t. i. István-napján a szélrózsa minden irányából személyesen kerestük föl a legszeretreméltóbb házigazdát kelecsenyi Tuskulánumban: az idén be kell érünk avval, hogy helyettünk csak egy ember tesz ott látogatást: a levélhordó, ha ugyan az ő kopogtatására is hallatszani fog a — szabad!

— **Katolikus autonómia.** A gálszécsi görög kat. hitközség hívei (Gálszécs, Kohány) július hó 25-én d. e. adták be szavazataikat a katolikus autonómiai kongresszusba küldendő világi képviselőre. *Ihnatko* Emil parókus elnöke mellett az ötös bizottság tagjai voltak: *Maximovics* János, ifj. *Hornják* István, *Molnár* János és *Varga* János. A 248 választóból leszavaztak 112-en, valamennyiük *Roskovics* János nagymihályi járásbíróra adván szavazatát. — Ugyanaznap d. u. választották a gálszécsi róm. kat. plébánia hívei is (Gálszécs, Kohány, Gerenda, Visnyó, Baeskó, Tarnóka és Dargó.) Itt az ötös bizottság tagjai voltak, *Fischer* Gusztáv báró elnöke mellett, *Gáy* János plébános, *Lukács* János, *Spillenberg* József és *Hornják* István. A választók száma 380 volt, kik közül azonban csak 136 választó adta be szavazatát s ebből *Andrássy* Aladár grófra esett 6 szavazat, *Wiczmandy* Ödönre 130. — A mezőlaborezi, hosztoviczi, homonnai, varannai és sztropkai gör. kat. esperességek, mint már jeleztük is, Homonnán egy világi képviselőt választanak az orsz. kat. autonómiai kongresszusba. A világi hívek a köztünk élő és mindenki előtt közszeretben álló *Kováliczky* Elek dr. homonnai kir. közjegyzőt, a papság egyik része *Szmoligovics* Szilárd eperjesi ügyvédöt, a másik és tekintélyesebb szám pedig *Homicskó* Pál eszterízi ügyvédöt szeretné megválasztani. A papi képviselőt illetőleg majdnem egyhangulag a *Janiczky* Bertalan eperjesi kanonok, teológiai volt tanár személyében állapodtak meg.

— **Eljegyzés.** Kemecei *Kemechey* Jenő, a „Budapesti Hírlap“ belső dolgozó társa, vármegyénk szülötte, eljegyezte jenei *Jeney-Szabó* Irén kisasszonyt. özv. jenei *Jeney-Szabó* Istvánné, Muraközi Rozália szabolcsmegyei vasmegeyeri földbirtokos leányát. A szép frigyhez, mely a boldogság útjára vezet, kedves földinknek s így is mint lapunk jeles munkatársának őszintén gratulálunk!

egy 12 lóerejű gőzgépet és 1880-ban egy új szerkezetű agyagmalmot és még tíz korongot szerzett be, 1879-ben már körülbelül 640,000 drb. különböző kőedénytárgyat volt képes előállítani. Később megkezdte a majolika-gyártást is, mely a felhasznált agyag kitűnő minősége és az alkalmazott színek és minták eredetisége révén csakhamar nagy lendületet vett. Gyárát azután kályha-gyártásra is berendezte s mivel e célra a legjobb nyersanyag áll rendelkezésére, gyártmánya első minőségű.

A kezdetben 1—2 épületből állott gyár ma már nagy teleppé gyarapodott. 1894-ben 81,373 ft értékű kőedényt és majolikát és 8865 ft értékű kályhát készített. A gyártelep fölött levő dombtetőn szép parkban fekszik *Istvánfy* lakóháza, melynek verandájáról nagyszerű kilátás nyílik a festőileg szép vidékre.

Es most, midőn 3 heti kellemes tartózkodásom helyének, A.-Kékednek és szép vidékének, nem örömet bocsút mondom: kellemes kötelességet kell még teljesítenem, ha köszönetet mondom özv. *Novelly* Albertné öngyáságának, mint a fürdő igazgatójének, minden fürdővendéggel szemben egyaránt tanúsított szeretelméltóságáért és *Gábel* Ferenc szepsii kántor-tanító barátomnak, ki remek szép énekével és pompás humorával nemesek hogy jó napokat szerzett nekünk, de a vármegyének éppen birtokában volt „Monográfia“-ját is jelen levelem megírásához rendelkezésemre bocsátotta.

A viszontlátásra!

Schneider J.

— **Vihar.** Ujhely fölött Folyó hó 28-án este egész a késő éjjeli órákig tartó erős vihar dühöngött, amikor a zuhogó záporral tombolt szélvihar a fában, gyümölcsösökben és szőlőkben okozott károkat. Az esős időjárás általában káros, és hátráltatja az aratást, ami bizony nagy baja gazdáinknak, mert a közepesen alul álló termést sem tudják betakarítani és esélni. A gazdasági viszonyokat különben legjobban jellemzi az, hogy piacunkon a buza ára métermázsánként 10 ft 40 kr. Az időjárás ridegségére, mondhatni hidegségére pedig jellemző, hogy a hőmérő reggelenkint csak 10°-ot mutat. — Tokajból írják: Csütörtökön este 7 órakor rákezdte az eső s azóta esik. De hogy kezdte! Előre küldötte félelmes postáját, a szélvész, mely gyökerestül tépte ki a fákat; amelyikkel nem bírt, azt megtépásztá hatalmasan, úgy, hogy elég lesz neki, ha bele nem hal, a jövő éven is kiheverni sérüléseit; majd dörgés, villámlás közt megnyiták az ég esatornái és mérhetetlen bőségben öntötték le az aprószemű, jéggel kevert esőt határainkra. Volt ismét kődarabokkal vegyes úteai zuhatag, stb. És van beázott, félig rakott buza-asztag, szédült kereszt, levert gyümölcs, megbarázdált szőlő, szóval kár, meg kár.

— **Talált gyerekhulla.** A napokban a város alatt folydogáló Ronyva medrében egy hét hónap körül járó fiugyermek fölözölő hulláját találták. Eleinte azt hitték, hogy itt bűnös tette forog fenn, a hivatalos eljárás során azonban megállapították, hogy a hulla idétlen, halvaszületett gyermeknek a hullája.

— **Aratás.** Vármegyénk legészakibb vidékén, mindazoknak a községeknek a hatáiraiban, hol ősziakat szokás vetni, az aratást megkezdették. A tavaszi vetések még zöldek, de sokkal jobbak, mint az ősziak. A szénatermés, mint a kapásnövények állása is kelégitő.

— **Autonómiai mozgalmak.** N.-Mihályból írják nekünk: Városunkban július 25-én négyüvélés tartatván, a mintegy 600 választóból álló egyházközség hívei a katolikus autonómiát szervező kongresszusra képviselőül egyhangulag *Andrássy* Aladár grófot jelölték. A választásra határnapul aug. 1-ét tűzték ki.

— **A törvénytéséről.** Részletesen megírtuk annak idején a Sárospatakon nagy izgalom keltett esetet, mikor a kalandos multu bucsi Szabó Béla malomtulajdonos és székgyazdát Alaksa Lajos nevű legénye egy délelőtt, a városháza alatt lévő mézsárszékben, dulakodás közben úgy megkéselte, hogy menten meghalt. A szenciációs bűnyűben az újhelyi kir. törvénytés, mely erre az alkalomra *Emödy* Béla törvysz. bíró elnöklésével *Józsa* István bíró és *Kail* Béla albiróból alakult meg, míg a vádhatóságot *Dékány* János alügyész képviselte, védőként pedig *Friedl* Lajos dr. szerepelt; a mult hó 26-ikára tüzte ki a végtárgyalást; azonban ítéletet nem hozott, mert a tárgyalás során olyan körülmények merültek fel, amelyek újabb tanúk kihallgatását tették szükségessé, ami miatt a tárgyalást elnapolták.

— **A radványi sötét erdőben** — ahol, mint a költő dallja — „halva találták Bárezy Benőt“ — annak az erdőnek is a legvadregényesebb mélyében, a merre a *Kemence-patak* ásott csavargó árkot magának, ma-holnap készen lesz a *Károlyi* László gróf tündérszép nyaralója, hogy nem sokára kedves otthon nyujtson a ma még boldog arának, rövid napok multán a legboldogabb feleségnek, az ifju grófnénak. Amint tudósítónk írja, a lovagkor kéjlakaira emlékeztető e, tündérszép nyaralókastély, melynek építése körül, ugyszólván éjjel-nappal, sok száz kéz szorgalmatoskodott hónapok óta, már-már teljesen kész. Most a halastó létesítésén, mely a kastély tőszomszédságában s annak nyugati oldalán a több, mint 60 kat. holdnyi kiterjedésű völgyet foglalja el, dolgoznak lázas siességgel. A hegyi iparvasutat is felebb tolták már, fel egészen a kastélyig, mégpedig olyanformán, hogy a szikla-promontórt, melynek ormán a kastély áll, keresztül furták, hogy így a vonat bejuthasson a kastély nyugati oldalára, ahonnan, gyalogszerrel is könnyen fel lehet jutni a kastély udvarába. A hegyi vonatnak személyszállító kocsijai és lórei tegnap s tegnapelőtt érkeztek meg. Ujhelyen átfuvarozták a pompás liliputi-kupékat, melyek általános érdeklődés tárgyait képezték, amint szekereke a tették az általutat. A vonat próbameneete a majd 14 klm.-i hegyi vasuton, Pálházától fel a nyaraló-kastélyig és onnan le vágatató gyorsasággal kitűnően sikerült... Es ahol eddig regéről susogott a bére szele: ott a radványi sötét erdőben, a szirttetőn épült új kastélyban két ifju szív boldogságáról fog andalító szimfóniát dallani az erdei fülemile!

— **Tűz.** Abaráról írják: 26-án éjjeli 11 órakor a *Szechenyi*-uradalom gazdaságában hihetőleg gyujtogatás következtében, tűz ütött ki, mely egy szénaboglyát teljesen elhamvasztott. Különös játéka a véletlennek, hogy a többi bog-

lyák, melyek csaknem összeérnek, dacára a meglehetősen erejű szélnek, mind éppen maradtak. A tűzoltásnál különösen kiténtettek: *Gazdagh* Kálmán anyakönyvvezető és *Szernyák* János uradalmi gazda. Az ő közbenjárásuknak és ügyességüknek köszönhető, hogy a közelben levő szalmás épületek tüzet nem kaptak s hogy a nagy szélben egész községünk a tűznek áldozatul nem esett. Dícséret illeti Abara község derék lakosait is, kik a tűz oltása körül fáradhatatlan és munkát fejtettek ki.

— **Új városi jegyző.** O.-Lizskáról írják lapunknak, hogy a *Benyóvszky* Béla távozásával megüresedett városi jegyzői állásra a f. évi július 29-én tartott képviselőtestületi közgyűlésen *Kolozsy* Ferenc tróconfalusi körjegyzőt választották meg egyhangulag. — Gratulálunk a szerencsés választáshoz!

— **Nyári mulatság.** A tokaji ev. reform. egyház presbitérioma f. hó 8-án, az „Aranyas“ nyári mulatójában, az egyház javára táncosal összekötött mulatságot rendez.

— **Árvizek.** Lapunk nyomtatása közben értesülünk, hogy a szerda óta nap-nap mellett egymást követő hatalmas záporoktól föláradt Herád, vármegyénk déli részén is, még inkább pedig az abauji határban árvíz alá merítette a folyómenti községek szántóföldjeit s réteit, melyekről az útjában talált buzakereszteket és szénaboglyákat elseperte. — *S-Patakról* írja tudósítónk, hogy a Bodrogon 48 óra óta éjjel-nappal úsznak alá a buzakeresztek, szénakalángyák, mezőgazdasági eszközök, állatok hullái, sőt tegnapelőtt egy emberhullát is fogtak ki, mely borzasztóul széjjel volt roncsolva.

— **Ujmódi derékfűző.** Ismét van egy öröndetes újságotni valónk a hölgy-világ számára: az ujmódi derékfűző (magyarul: mider) melyet Ország-Gazda *Guthy* Jenő fiatal barátunk (jelenleg joggyakorló a vármegyénél) talált föl s már nemesek hogy szabadalmat nyert zseniális szerkezetű derékfűzőre, de egy milliomos bécsi mider-gyáros (Wüster), akinek találmányát eladta, pár hónap multán forgalomba is hozza az első százezeret ezekből a *Guthy-Wüster*-féle női derékfűzőkből. A gyáros ma egy hete küldötte be az első, ujmódi szerint gyártott midert a feltaláláshoz megbíralás végett. Alkalmunk volt az új midert látni és tüzetesen szemügyre venni. Mondhatjuk, hogy árkádai boldogság lesz annak az új midernek hordozása a mostaniakéhoz képest. A *Guthy*-féle mider, ugyanis felvevőkor a mellső részén s véghosszában két nyomással összekapcsolható — letevéskor pedig egy nyomásra, éspedig egy szempillantásnyi idő alatt szétkapcsolható. Maga a szerkezet, melynek segítségével ezt az új midert annyi idő alatt, míg egy-kettő-hármat olvasunk, a hölgy derekára öltheti, s levetheti, igen elmés. Mondják: valami kinszenvedés forma az az érzés hölgyeknek, amit el kell tünniök, mikor kifáradva percekig kell várni, míg út számukra a miderből való kiszabadulás órája. Amiről álmodni sem merészeltek, a a szabaditóról és ami a szekkingeni trombitással szólva „gyönyörnek sok volna“: ime itt van, ime megérkezett a *Guthy*-féle mider képében! Hölgyeim! Most már nagyot fog változni a kor jelszava. Eddig így szólott önkökhöz: „Le a fűzővel!“ Ezután önkökhöz így: „Föl a fűzővel!“ Egyébiránt pedig a föl- és le- állapotok, mint már mondtuk, a *Guthy*-féle miderrel három másodperc alatt eszközölhetők. Még csak ezt fűzzük ehhez a fűző-hirhez, hogy S.-A.-Uj-helyben az első *Guthy*-féle mider-példányok a *Schön* Sándor kereskedésében lesznek megtekinthetők. A föltalálónak pedig, ki az Ezeregy-éj tündérmeséinek *Aladin* esoda-lámpájával kezében immár a *nyolevankettedik* találmány nyitjához jutott el és akire ezen a téren fényes jövő vár, meleg kézzorítással gratulálunk!

— **A ragadós száj- és körömfájás,** írja tudósítónk, a Krajnyán imitt-amott szórványosan újra előjött, Haburán pedig uralkodni kezd a szarvasmarhák, juhok és sertések között.

— **Egy jó házból való** s 6 gimn. oszt. végzett tanuló gyakornokul felvétetik Widder Gyula gyógyszerárán S.-a.-Ujhelyt.

— **Leszakadt közhíd.** Pazdiesről írta alkalmi tudósítónk: *Weinberger* Sámuel nagybirtokos 42 db. hízó ökröt hajtották át júl. 25-én estefelé a Dusa-pataknak Pazdies községből vezető hídján. Midőn az ökrök a híd közepére értek és ott össztorlódtak, a különben egészen jókarban lévő híd alattuk leszakadt, az ökrök a vízbe estek. Öt ökröt az alázuhant gerendák agyonütöttek, nyoleat pedig súlyosan megsértettek. Szerencse, hogy nem szekér alatt szakadt le a híd, mert akkor emberélet is eshetett volna áldozatul. Mint értesülünk, a kárvallott nagybirtokos kártérítésért pört indított az állam, mint hídirtokos ellen. — Ugyane tárgyban rendes levelezőnk jobban utánajárván a dolognak, a következő részleteket jelentette a „Zemplén“-nek: A kassa—jabloniczai állami köz-

úton, a *Mocsár* és *Pazdics* községek közt lévő Dusa-híd leszakadásáról a helyszínén meggyőződést szerezvén, hivatalos eljárás folytán is konstatait tények gyanánt irhatom, hogy a *Weinberger* Sámuel béresei Pazdicsról a Dusa hídján 42 db. ökröt hajtottak át fűrésztés céljából a Dusa balpartjára; fűrésztés után visszahajtván az ökröket, a Dusa hídjának Pazdics község felén lévő első nyílása leszakadt, 25 ökrös patakba esett, ebből 5 db. azonnal megdőglött 8 db. pedig többé-kevésbé megsérült. A helyszínén járt bizottság a hidat tüzetesen megvizsgálván, annak a szakvéleménynek adott kifejezést: hogy amennyiben a hidon ugyanaz nap egy gőzgépet minden legesekélyebb hiba nélkül átszállítottak és később első ízben 42 db. ökröt is áthajtottak a hidon, anélkül, hogy a hidnak baja lett volna, a katasztrófát más nem idézhette elő, mint az, hogy a visszahajtásnál a gulya megtorlódtott és a nagy mozgó súly miatt a hid leszakadt, mert nyílása túlterhelte. Ha ez ilyen módon tud nem terhelte a hid most is rendületlenül állana és baj nélkül történhetné rajta a közlekedés.* A közforgalom fentartása céljából már megkezdették az ideiglenes hid építését. Az ideiglenes hid előállításán *Vásárhely* és *Nagy-Mihály* közt a közlekedés *Bánócz*, *Csebb*, — *Sámogy* felé tereltetett.

— **Eladó szőlők.** S.-A.-Ujhely határában fekvő több szőlő van nálunk eladásra bejelentve. — A kiadóhivatal.

— **Egy jó házból való fiu** tanulóul felvétetik *Bánóczy Kálmán* péküzletében (Korona-utca) és *Klein Géza* fűszer- és vegyes-kereskedésében (Papsor-utca).

Eladó hat felé és egy diványból álló jó karban lévő butorgarnitúra, — hol: megmondja a kiadóhivatal.

— **Időjósolat augusztus 1-ére.** Hűvös, helyenként espadék.

A selyem el van égve! ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruhadarabok igen sokszor már a 2-ik 3-ik viselet után a hajásokban elhasadnak, vagy mint a vatta szálmalnak; ezen jelenség nem a véletlen által okozott elégséges hűvös selyem, hogy az vastagabbnak s még is olcsónak tűnjék fel, tudatosan leszen czinn- és foszfor-savval pácolva, melyek a nyersselyem érszárait mintegy szétrájják; az ilyen mű festési eljárást „megterhelésnek” nevezik! Az ilyen szálakból készült úgynevezett selyem szöveteknek, rövid használat után természetesen szakadozniuk kell mint a gyújtó kanócnak aszerint amint azok többé avagy kevésbé terheltek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én valódi selyemimből szívesen küldök postafordultával porto és vámen-tesen mintákat. **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyári, Zürichben.** 6.

Irodalom.

Az „**Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez**” c. havi folyóiratunknak ez évi augusztusi (8-ik) füzeté 2 és 1/3 ivnyi terjedelemben a következő tartalommal jelent meg: — 1. A tolesvai Bónis-család őseiről. (6. folyt. és vége.) Irta: *Komáromy András* dr. — 2. Nehány vonás Szerencs város történetéből. I. Irta: *Paszlavszky Sándor*. — 3. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. (21. folytatás.) Fordította: *Matolai Etele*. 4. Történeti jegyzetek Zemplén-vármegyéről. (21. folyt.) Ford. *Kapás L. Aurél*. — 5. Szirmay András naplója. (17. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc*. — 6. Adatok a Zemplén-vármegyei br. Sennyey-család történetéhez. (8. folyt.) Irta: *Lajda József*. — 7. A görög-katolikusok Zemplén-vármegyében. (9-ik folyt.) Irta: *Polyánszky Gyula*. — 8. Mit jelent a „székely” nevezet? II. Irta: *Horváth K. Vince*. — 9. A Kászténbaum-iskola története. I. Irta: *Knopfler Sándor*. — **Levelesláda:** 10. Bethlen Gábor fejedelemnek egy írott parancsa a zempléniékhöz. Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 11. Melyik a Kosuth Lajos szülőháza? Közli: *Unghváry Ede*. — 12. „Egy irat a török-magyar időkben.” Irta: *M. Kovács János*. — **Irodalom:** 13. Szirmay Antal irodalmi műveinek jegyzéke 1786—1812. (2. folyt.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — **Tárca:** 14. Gróf Sztáray Mihályról. (Szirmay A. tréfás elbeszélő verse.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 15. A szerkesztő postája. — 16. A kiadó postája. — Az „Adalékok” előfizetése (12 füzetre) csak 2 ft 40 krajcár.

A „Zemplén” kiadóhivatala.

Egyesületi élet.

Az uszózás megnyitása.

A s.-a.-ujhelyi egyesületi uszózás fürdőmedencéjének vízzel való megtöltését f. évi július 26-án foganosították az egyesületi választ-

*) Évekkel ezelőtt és hasonló körülmények között történt a szőlőskői Bodrog-híd egy nyílásának megroppanása és alázuhánása. T. i. a gondatlan hajcsárok engedték a szarvas-marhákat a hidon összetorlódni, minek következtében a hidnak az az egy nyílása olyan erős himbálás alá jutott, hogy recseggve-ropogva alázuhant. A pazdicsi eset szolgáljon intésül arra, hogy a törvényben is pontosan előírt szabályok szigorúan szemelől tartassanak akkor, midőn marhákat nagyobb számmal kell a hidakon átterelni. Szerk.

mány, az V. kerületi kulturmérnöki hivatal ki-küldöttje és az építő-vállalat jelenlétében, mely alkalommal annak dacára, hogy úgy a duzzasztó, mint a lecsapoló zsilipek lezárásánál a kezdet nehézségeivel kellett küzdeni s e miatt sem a duzzasztó teljesen nem működhetett, sem a kifolyás teljesen el nem zárthatott: az uszómedence 3 óra alatt megtelt, míg a kiürítés öt negyed óráig tartott. Ennek következtében az uszók és nem uszók részére szolgáló nagy medence ma délelőtt nyitattik meg, míg a kabinfürdők csak pár nappal később, amikor a munkában lévő lépcsők is elkészülnek.

Az egyesületi tagok értesítetnek, hogy részvényeik után az 1897-ik évre érvényes fürdőjegy-szelvények (minden 50 ftos részjegy után 10 db. ruha használatlaltal együtt) folyó évi *augusztus hó 1-től* kezdve az uszózás irodájában, az ottani napi péztárnál, az eredeti részjegyek felmutatása ellenében, s az átvételi elismervény aláírása mellett fognak kiszolgáltatni.

Pénztári számadás

a s.-a.-ujhelyi szolgabírói hivatal személyzetének f. évi július hó 18-án, a jégkárosultak javára rendezett mulatsága alkalmából.

I. **Bevétel.** Adakoztak: 3 fto N. N., egyenkint 2 ft 50 krt.: *Haraszthy Vince*, *Armágyi János*. — Egyenkint 2—2 fto: *Fodor Jenő*, *Gáthy Géza*, *Waldmann Adolf dr.*, *Zafir Vilmos*, *Behyna Miklós*, özv. *Danielisz Edéné*, *Udder Gyula*, *Ripsz, Fried Lajos dr.*, *Ákos Kálmán*, *Korinkó János*, *Boór Jenő*, *Guttman József dr.*, *Stefanecik József*, *Szekovits Gyula*, *Molnár János*, *Bánóczy Kálmán id.* — Egyenkint 1 ft 50 krt.: *Zvolenszky József*, *Kollonay Gyula*, *Horváth János*, *Köese István*, *Szepessy Imre*, *Jászay Antal*, *Ladomérszky, Oldal Imre*, *Pataky Miklós*. — Egyenkint 1—1 fto: *Lehőczy Ödön*, *Somogyi Sándor*, *Farkas Dezső*, *Mauks György*, *Mester István*, *Biát Ferenc*, *Csizy Béla*, *Horváth József ifj.*, *Drox Erzsébet*, *Csupák Gyula*, *Barthoss József*, *Spillenber Barna ifj.*, *Fővénnyessy, Bárczy Gusztáv*, *Janka Károly*, *Vályi Bertalan*, *Schmidt Lajos*, *Szigethy Lajos*, *Kálnássy Károly*, *Ember László*, *Bánóczy Kálmán ifj.*, *Szilvási, Geőcze Ernő*, *Fazekas, Lomniczer, Szathmáry József*, *Kotvács József*, *Tarr Lajos*, *Juresó Agoston*, *Ocskay László*, *Bajusz Ernő*, *Beniczky Jenő*, *Molnár Károly*, *Eperjessy, Hutter Kálmán*, *Móritz E. N. N.*, *Zombory János ifj.*, *Molnár Armin*, *Staut József*, *Kozma Antal*, *Nemes Sándor*, *Szent-Györgyi Dezső*, *Schön Hugó dr.*, *Ehlert Gyula*, *Hlavathy Kálmán*, *Valkövcsky Elek*, *Csoltkó József*, *Marikóvcsky, Ujfaluassy Endre*, *Bögözy Miksa*, *Rakmányi János*, *Reichard Jenő*, *Klein Jakab dr.*, *Nagy Ferenc*, *Róth Mór*, *Lőw és Safranovics Ferenc*.

I. Összes bevétel: 113 ft 50 kr.

II. Kiadás: 50 ft 01 kr.

III. Tiszta jövedelem: 63 ft 49 kr.

S.-A.-Ujhely, 1897. július 24.

Szepessy Imre,
pénztáros.

Az eperjesi torna- és vívőegyesület kerékpár osztálya, mint lapunkat értesítik, szeptember 26-án nagyobb szabású országúti versenyeket készülni rendezni, melyeken előre láthatólag nagyobb számú idegen kerékpáros is részt fog venni, miután a versenyek nyíltak minden kerékpáros jó szomszéd részére. A versenyek után az elnök (Szinnyei Merse István főispán) tiszteletére lampion-körzöt terveznek, azután társas est, díjkiosztás és tánc fogja berekeszteni az ünnepséget. Az eperjesi egyesületet, mely e téren Felső-Magyarországon az első lépés, minden esetre dicséret illeti, és több mint bizonyos, hogy ez alkalommal az összes felső magyarországi kerékpározók fel fogják használni, hogy egymásnak barátságos jobbot nyújtsanak.

CSARNOK.

Gyöngyök Shakespeareből.

Óh a halandók mulandó kegye!
Jobban vadászuk Istennek kegyénél.
Ki mosolyod legén épít reményt,
Ugy él, mint árbocon részeg hajós:
Minden lökésre kész alázuhanni
A szörnyü mélység végzetes ölébe.

(III. Richardból.)

A legdusabb föld hoz legtöbb gyomot.
(V. Henrikből.)

Csak szédítő és biztalan lakot bir,
Ki a tömeg kegyére épített.
(IV. H.-ből.)

Óh átkos ember vágyak! Mult s jövő
Mind jó! csak a jelen nem tűrhető.
(IV. H.-ből.)

A bánat súlyosb,
Ha érzi, hogy roskadva viselik.

Szegénynek a pénztára hálászó.
(János királyból.)

Gyakorta mentség a hibát nagyobbá
Növeszti, mint volt a mentség előtt.

Légy tette is nagy, amint valál akarni.
(János k.-ből.)

Gyors a reménység: kit szárnyára felvesz,
Királyból Isten, porfíából király lesz.
(III. R.)

Dússa testünket a szellem teszi
S mint a nap áttör a gyász fellegen:
Rongyokban is sugárzik a becsület
Különb-e a szajkó, mint a pacsirta
Mivelhogy tolla tán keesegetőbb?
(Makrancos hölgyből.)

Gyermek koromban, ha nyilam veszett,
Előbbi uton új vesszőt lövök,
Hason nagyságot és jobban vigyázva.
Az elsőt föllelendő s két nyilat
Kockázva, mind a kettőt megielem,
Idézem e gyermekpéldát előttem,
Mert ami most jön, tiszta ártatlanság.
Atdál sokat kölesön, s vad ifjúként
Elvesztém kölesönöd; de légy szives
Előbbi tájra löni új nyilat;
S nem kétkedem, hogy céla jól vigyázva
Vagy föllelem mind a két lövetet,
Vagy a hátulsót visszahozhatom
S az elsőért hálás adós maradnék.
(V. k.)

Óh bár ne lenne cim, rang, hivatal
Romlott uton megnyerhető s csupán
Erdem szerezné a becsületet
Hány befedezné meztelen fejét?
Parancsokat hány venne, aki oszt?
Mily sok paráj ki lenne szedve a
Való érdem vetésiből?
(V. k.)

A kegyelem kényszerről mit se tud;
Az, mint az ég szelid esője hull
Alá a földre s kétszer áldva van.
Megáldja azt, aki ad, és azt, ki vesz.
Hatalmasokban leghatalmasabb;
Trónjában ülő fejedelmet ez
A koronánál inkább ékesít.
Pálcaján földi kényszer, hatalom,
Fenség, dicső méltóság küljele,
Melyen királyok ijedelme ül:
De e pálcán erőnél több a kegy
Királyi szívek ennek trónusi;
Magának Istennek sajátja ez;
A föld hatalma égéhez közelg;
Ha jogszigort kegy enyhít.
(V. k.)

Mint a villám fénye kormos éjszakán,
Mely pillanatra földet és eget
Föltár, de mig ezt mondanók: nini!
Már a sötétség torka nyelte el:
Ily gyorsan elvész, minden, ami fény.
(Szentivánéji álmom.)

Nines éj nekem, ha látom arcodat,
Most sines köröttem éj, ugy gondolom.
Nem is hiányzik társaság az erdőn,
Te vagy szememben az egész világ.
Ki mondaná hát, hogy magam vagyok,
Midőn egész világ nézitt reám.
(Sz. á.)
Kijegyzette:
P. M.

Közgazdaság.

Egy méhészeti előadás.

A méhészet még mindig egy üres lap, a melyre sokat lehet még írni s még többet lehet róla olvasni, mert bár sokat tudunk a méh természetéről... de keveset teszünk annak érdekében, hogy hasznunkra is fordítsuk ügyességüket, munkásságukat.

E napokban a vidékünkön járt méhésztanárnakhoz szegődvén, vele együtt nem egy helyen láttam, hogy az a 2—3 ember, kit a kíváncsiság inkább, mint a tudás vágya vezérelt a méhesbe, az előadás hatása alatt szinte ászellemült; hiszen oly kézzelfogható módon, oly meggyőzően szólt az előadó, hogy már is kész méhészekként éreztük magunkat. — Elgondolkoztam a felett, hát annak a sok méhésznek, kit vagy az együgyűség, vagy a munka, vagy az alkalom hiánya tartott távol az élvezetes és felelő tanulságos előadástól: nem tehetnék-e megelégedésükre, ha a méhészeti főbb szabályokat, eljárásmodokat itt e helyen a tekintetes

szerkesztő ur becses gráciájából ismétlésként felújítom!? Hátha méhésztársaim velem együtt okulnának annyit, a mennyit a méhészeti rend megkövetel minden méhésztől.

Kezdem hát előadásom.
(Méhész, kívül, belől tiszta, pókhálótól mentes, az előtér szépen kivakarva, imitt-amott bodza-vályúk az etetéshez, virágos ágyak, dinnyebokrok. A kasok közönséges gyékényből font kuposok. — A méhlegelőt a közvetlen elterülő n.-toronyi erdők képezik. Maga a méhészt 86 éves teljes erőben, aki odaadással hallgatván az előadást, bebizonyította, hogy nemcsak a jó papnak kell holtig tanulnia, de nekünk is!)

Első eset.

Ime egy kaptár: felirattal,
1897. júni 2. első raja a Nr. 1/3 kasnak „Mária“

ez tehát öreg anyával alapított új családot; de nézzük a 1/3 kast:

1895. júni 20. II. raja a 1/3 kasnak „Eufrozina“

valjon igazunk van-e? Anyánk 1895-ben születén 3 éves lesz, tehát jövőre meg nem hagyandó.

Mi most ez esetben az eljárás?
Rajunk „Mária“ öreg. Egy rosta alatt meggyújtunk 6 kr. ára salétromos csepüt (vizben feloldva, csepűvel felitatván megszárittatik), melyre reá helyezük a köpüt. Egy perc alatt minden nép leszédül, az öreg anyát kikeressük, menthetetlenül megölve zsebre dugjuk (hogy idei, vagy jövő rajzáskor az üres köpübe téve a rajt elfogjuk — néha a másét is!) A megürült kaptárt helyre téve, a rosta méhet a levegőn meghajtogatván felélesztjük, mire azok köpüjükbe visszaröpülnek. Ezt a köpüt a tetején kivágjuk tányérferéknyire (ha csak már nem Gondócs-féle, lyukas padlással megosztott kupos kaptár) s a már készen tartott deszka-, vagy gyékény gyűrűt (karima, vagy toldás) reá illesztve „Eufrozina“-t öreg sonkolyal, de fiatal nép és fiatal anyával fölibe helyezük s körül tapasztjuk. Az így összeházasított két család egygyé lesz. Sok méh sok mézet gyűjt s őszszel a felső régi kas tele mézzel levágitik (ugy is megölésre került már) a méhek, ha ugyan még ott tartózkodnának fenti módon lefűstölve a családnak megmentetnek. — Így érjük el azt, hogy méhet nem gyilkolunk, sok mézet kapunk és télire erős családot nyerünk!

Második eset.

„Iren“ 2 éves anya, törzse jól telet, de napraforgóból, vagy repceből nyert méze megikrásodott, hideg, száraz tavasz lévén s mi nem ettettük őket márc. 20—máj. 1-ig 2: 1 méz- és vízkeverékkel s nem adtunk a méhes előtt 2—3 ölnyire tálcára kitett, szárazon piritott s házi finom paprikával kevert buzaliszttal, hogy jókor fiasított volna, így elkésvén, anyát nem nevelhetett, a megsaporodott méh ki nem rajozhat s általános a panasz, hogy már 4 hete, 6 hete csak kint ül a sok méh s nem akar rajozni.

Az eljárás ez:
Egy tiszta üres köpüt elővéve, a belső oldalára helyezünk egy darab, — tenyérsi, fiatal petével telt, bármely köpüből kivágott sonkolyt s a függő népet belé seperjük délfelé s „Iren“ helyére teszszük. „Iren“-t pedig a méhes földjére félre teszszük. Az öreg méhek haza repülvén az új köpüben rakják le terhüket s így ezt élelemmel, vízzel, sóval stb. ellátják. Eszrevevén, hogy nincs anyjuk a behelyezett fiatal 5—6 napos petéket körülveszik, lakásukat megnagyobbítják, bő mézzel etetik s így 10—14 napra új anyát kapnak, aki már tele kamarát találva vigan petézik s sűrű néppel vonul téli szállásra. Az új törzs ily címzést kap:
„Iren“ pedig estve „Amália“-tól a lehető legtávolabb helyre helyzetik el, aki is 2 éves anya lévén törzsét bizton áttelelteti s jövőre már „Eufrozina“ sorsára jut stb. ...

Harmadik eset.

Kezdő méhészek vagyunk, méhesaládot veszünk, (soha se rajt, de áttelelt, családot vegyünk), vagy ha törzsünk áttelelt, nincs törzskönyvezve (címezve) s így nem tudhatjuk az anya éveit, de a sonkoly még nem vén (fekete). Hogy tehát törzseink ismert és fiatal anyával birjanak s hogy törzseink mind erősek legyenek az eljárás ez:

Az első raj visszaadott A. 1897. júni 1.

vagyis, midőn A. vett törzstől az I. raj kirepült én egy köpübe befogtam őket s ha eddig el nem ogtam az anyát, úgy a megülepedett családot

(rajt) jól leöntöm vízzel s kiborítom egy lepedőre, ott egy vizes tollal kikaparom az anyát és ha látom, hogy az nagy, potroha, duzzadt, színe sárgás, ebből azt állapítom meg, hogy az anya I. legfeljebb 2 éves és ebben az esetben visszadom öt családjának; — ha pedig azt tapasztalom, hogy az anya kicsi, fekete, potroha összeesett, szárnyai rongyosak, lábai törtek, — — gondolkozás nélkül megfojtom ujjaim közt s a rajt engedem az anya (öreg) törzsre visszarepülni, akik 8 napra mint II. raj új anyákkal jönnek ki s így rajom biztosan ma született, új anyával bir.

Erősített II. raj A-tól 1897. júni 9. „Gyárfás.“

Ily címzést kap:

Ezen új törzset az A helyére teszem. A-t pedig más helyre viszem, aki ily eljárás mellett öreg munkás méheitől megfosztatott s több rajt nem fog adni, de önmaga megerősödik s pompásan telet. — Elérjük azt, hogy egy törzstől csak egy jó rajt kapunk és az öreg is erősnek marad. De e műveletnél A-t 3—4 napig fél méz-, fél vízkeverékkel étetni kell, mert a naponta ezer szápra szaporodó családnak nincs dajkaja, nincs aki nekik vizet, mézet stb. hordjon s így éhen s szomjan vesznének, míg idősebb társaik neki bátorodnak a méhlegelő meg szállásának.

(Vége köv.)

Egy méhészt.

Sátoralja-Ujhelyi piac. 1897. július 30.

	I. o.		II. o.			I. o.		II. o.	
	ft	kr	ft	kr		ft	kr	ft	kr
16 gr. zsemlye	—	—	—	—	Paszuly 100	5	—	4	50
kilogramonkint	—	—	—	—	Aszaltszilva 100 l.	24	—	22	—
Abajdóc-kenyér	16	—	13	—	Órlött dara 100	—	—	20	—
Rozs-kenyér	14	—	12	—	Tatárka 100 liter	—	—	22	—
Marhahús	48	—	44	—	Burgonya 100 liter	2	—	1	80
Borjühús	52	—	—	—	Életneműk:				
Bárányhús	—	—	—	—	Buza 1 mmásza	10	40	10	20
Sertéshús	52	—	—	—	Kétszeres 1 mm.	—	—	—	—
Szalonna	62	60	—	—	Rozs 1 mmásza	7	20	7	00
Pátens gyertya	56	—	—	—	Malátárpá 1 mm.	—	—	—	—
Öntött gyertya	46	—	—	—	Árpa 1 mm.	6	00	5	20
Szappan	24	—	—	—	Zab 1 mm.	5	60	5	50
Egy tojás	2	—	—	—	Kása 1 mm.	11	—	10	—
1 kiló mák	28	—	24	—	Kukorica 1 mm.	5	00	4	80
1 vaj	65	—	60	—	Spiritusz 1 liter	—	—	60	—
Sertésszír	76	—	70	—	100 Tralles ^o	—	—	—	—
Liszt 100 kiló	17	—	—	—	100 Tralles ^o	—	—	—	—
1 i	18	—	—	—	Sav. káposzta 1 ko.	12	—	10	—
Borsó 100 kiló	16	—	15	—					
1 i	22	—	20	—					
Lencse 100	12	—	8	—					
1 i	14	—	9	—					

Vármegyei Hivatalos Rész.

T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1897. évi május 26-án tartott közgyűléséből.

178/8215. sz. Olvastatott a nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi minister 17590/97. sz. intézkedése a jogérvényesen leirt állami adók után a megfelelő utadók leírása körül kövendő eljárás tárgyában.

Ezen intézkedés a járásk főszolgabirái és a vármegye hivatalos lapja útján a közönség tájékoztatása céljából, közzététetni rendeltetik. Egyszersmind a felmerülő esetek alkalmából annak értelmében eljárás céljából a vármegye alispánja, jegyzőikar, főszámvévo és a kir. építészeti hivatalnak kiadatik.

Kelt mint fent.

Jegyzette:

Horváth József, I. ajjegyző, tb. főjegyző.

Kiadta:

Dókus Gyula, főjegyző.

Másolat.

Kereskedelemügyi m. kir. minister. 17560/I. szám. Körrrendelet valamennyi vármegye és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségének (Budapest székes fővárost és Fiumét kivéve). A közutakról és vámokról sz. 1890. évi I. t.-c. és annak végrehajtása tárgyában adott rendeletek és utasítások egynemely határozományainak alkalmazása és értelmezése tárgyában hivatali elődóm által 1894. évi január 3-án 88247/893. sz. a. Sopron-vármegye közönségéhez intézett s tájékoztató utmutatásul a közönségnek is megküldött rendelet 3. 6. pontjában az van kimondva, hogy az állami egyenes adóban évközben előfordult apadások, illetve leírások a fél kérelmére csak azon esetben vehetők figyelembe, ha kitűnik, hogy az illető egyén csak is tévesen előirt állami egyenes adó alapján rovatott meg százalék szerinti utadóval s hogy a tévesen előirt állami egyenes adó leírása folytán az utadónak minimális tétele lett volna reá alkalmazható, avagy ha az állami egyenes adónak leírása következtében az illető egyén megszűnik utadó köteles lenni. E rendelkezésnek szövegezése arra enged következtetni: 1) hogy az állami egyenes adóban

történt változások az utadónak csakis az illető kötelezett kérelmére vehetők figyelembe; — 2) hogy a kérelem az esetben is csak akkor teljesíthető, ha az illető fél az által a minimális tétel szerint fog fizetni, esetleg megszűnik utadó köteles lenni. Mivel pedig az 1890. évi I. t.-c. intenciójának a fentebb idézett rendelkezés jelzett értelmezése meg nem felel, azt a pénzügyminister urral egyetértőleg egész terjedelmében ezennel hatályon kívül helyezem, s elrendelem, hogy a jogérvényesen leirt állami adók után a megfelelő utadó leírása is — a többi adópótlékok módjára — hivatalból történjen; s ezzel felmentem a feleket azon teher alól, hogy az utadó törlése iránt még külön kérvényezniük kelljen, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy az illetők, amennyiben érdekeik megóvása szempontjából szükségesnek látják, azt külön is kérelmezhessek. — A kövendő eljárás a következőleg szabályozom: 1) A közönség- és a városi adóhivatalnál fizetőkre nézve, azt a módozatot állapítom meg, hogy a közönségi előjáróság (városi adóhivatal) az állami egyenes adó előírásokat és törléseket tartalmazó hozzáérkező változás jegyzékek alapján esetről-esetre egy kimutatást szerkeszteszen azon egyénkről, a kik a múlt évekre vizsamenőleg állami adótörlesztésben részesültek, a mely kimutatásba a törölt állami adók összege az ált. jöv. pótadó nélkül és az ennek következtében törlendő törvényhatósági utadó is felvetendő. Minthogy pedig az 1890. évi I. s cikk 23 §-a értelmében az utadó a múlt év állami adók alapján vetendő ki, s ennek a törvénynek végrehajtása iránt hivatali elődóm által 21,802/90. szám alatt kiadott s a „Rend Tára“ 1890. évi folyamának 261. lapján közzétett körrrendelet C) melléklet V. fejezet 18. §-ának és a 15322/92 sz. alatt kiadott ugyanennek a „Rend Tára“ 1892. évi folyamának 921. lapján közzétett utasítás második csoport 15. §. I. pont harmadik bekezdése értelmében étadó leszállításának illetve törlésének avagy részbeni vagy egészen elengedésének csakis az utadó kivetés alapjául szolgál, tehát a múlt évi állami adók törölt összege után van van helye s így a folyó állami egyenes adóból bármely címen történt törlések a múlt évi alapon nyugvó utadó leszállítására igényt nem nyújtanak; a közönségi előjáróságoknak és városi adóhivataloknak a felelősségre vonás terhe mellett különös köteleességüké teszem, hogy a változások adatai alapján általuk szerkesztendő kimutatásba csakis a multa nézve törölt adóösszegeket vegyék fel; folyó egyenes adóból elrendelt törléseket azonban hagyják el. A legelől mondtak szerint szerkesztett és a vonatkozó állami és utadó főkönyvi kivonatokkal is felszerelt kimutatás jelentés kíséretében községeknek a járási főszolgabíró, rendezett tanácsú városoknál a városi polgármester útján a vármegye alispánjához, törvényhatósági joggal bíró városokban pedig a városi polgármesterhez, mint a törvényhatóság első tisztviselőjéhez lesz felterjesztendő, a ki azt szabályszerű tárgyalás céljából a közigazgatási bizottság elbírálása alá boesátja. — 2. A közvetlen adófizetőkre nézve a kir. adóhivatalok fogják az ezen adózók terhéről törölt múlt évi egyenes adók összegét az utadó helyesbítése céljából az állami adófőkönyvi kivonattal felszerelve a fenti módon a vármegyei alispánnak kimutatni, ki a továbbiak iránt a fentebb jelzett módon köteles eljárni, Megjegyzem, hogy a m. kir. adóhivatalok e részbeni utasítására a pénzügyminister urat egyidejűleg felkértem, Jelen rendeletet azonnal hatályba lép, miért is felhívom, hogy annak megfelelő végrehajtása iránt azonnal tegye meg a szükséges intézkedéseket. Budapestben 1897. április 4. A minister helyett Csörgeő s. k. államtitkár.

1178/12993 sz. Zemplén-vármegye közig. bizottságától.

Olvastatott Sáros-vármegye alispánjának átírt a sertésszállítás kortározása tárgyában. Tudomásvétel, alkalmazkodás és közhírretétel végett a 10 járási főszolgabíróknak kiadatik és az érdekeltek tájékoztatása céljából másolatban a „Zemplén“ hivatalos lapban közzététetni határozatott.

Kelt Zemplén-vármegye közigazgatási bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1897. évi július 12-én tartott ülésében.

Molnár, főispán, mint a közig. biz. elnöke.

Másolat.

Sáros-vármegye alispánjától. 7848. szám. Tekintetes alispáni hivatalnak S.-A.-Ujhely. Tekintettel azon körülményre, hogy a sertésvész a közvetlen szomszédságunkban lévő Zemplén és Abauj-Torna-vármegyékben állandóan uralkodik, tekintettel továbbá arra, hogy Sáros-vármegyében a múlt 1896, valamint a folyó évben is megállapított sertésvész esetek alkalmával megejtett nyomozások alapján ki lett derítve, miszerint a betegség a nevezett szomszéd vármegyék területéről hurooltatott be, mielőtt ezen veszedelmes baj, amely ez idő szerint vármegyénk belső területét megkimélve inkább csak a határos községekben

jelentkezik, tovább terjedve az egész megye sertés állományát megtámadná, szükségesnek tartotta Sáros-vármegye törvényhatósági bizottsága ezen fenyegető bajjal szemben az előzetes óvintézkedések megtételét és a folyó évi június hó 2. tartott rendszeres évnegyedi közgyűlésben határozatilag kimondotta, miszerint élő sertések behozatala Zemplén- és Abauj-Torna-vármegyék területéről mindaddig, amíg a sertésvesz nevezett vármegyékben meg nem szűnik következő feltételek mellett engedtetik meg: 1) Ha a szállító esetről-esetre arra az alispáni hivataltól az engedélyt előzetesen kikéri. 2) A behozatal kizárólag vasuton történhetik és oly sertés-falka, a mely tenyésztésre van szánuva, a rendeltetési helyévé négy heti állatorvosi megfigyelés alá veendő s csak ha ezen idő kedvező eredménnyel telt el, engedtetik meg a sertéseknek a szabad vásárra való kihajtása; a közvetlen leülés céljából hozott sertésnél a megfigyelési idő nem szükséges, de a szállító köteles azokat 3 napon belül leolteni. — Miről a tekintetes társhatóságot a további intézkedések megtétele végett van szerencsém hivatalos tisztelettel azzal értesíteni, hogy ezen határozatról az illetékes miniszteriumhoz is tettem egyidejűleg jelentést. Eperjesen 1897. évi június hó 14-én. Tahy s. k. alispán.

3538/1897. sz. **A bodrogközi járás főszolgabírájától.**
Körözés.

Folyó év július hó 19-én Klein Emánuel leleszi lakosnak tulajdonát képezett egy drb., egy éves, világos pej, kanca csikó a legelőről eltévedt. Körözése kérelmezetik.

K.-Helmecz, 1897. július 27-én.

Izsépy Zoltán, h. szolgabíró.

1214/IV. 97. sz. **A s.-a.-ujhelyi járás főszolgabírájától.**
Körözvény.

Kulman Mór trauczonfalvi lakos f. hó 19-én az ungvári vásáron egy drb. 5-6 éves szürke szőrű, szélesre álló szarvu F. M. betűvel jegyzett tehenet vásárolt, amely tehén hajtás közben Ungvár és Csap között megszökött. Körözését elrendelem.

S.-A.-Ujhely, 1897. július 28.

Mester István, tb. főszolgabíró.

Nyilt-tér.)*

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ.

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

füdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik.

S.-A.-Ujhelyben kapható:

KLEIN ALBERT úrnál.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Heti naptár.

Vasárnap,	augusztus	1. Vas. Péter
Hétfőn,	augusztus	2. Alfonz et.
Kedden,	augusztus	3. Istv. megt.
Szerdán,	augusztus	4. Domonkos
Csütörtökön,	augusztus	5. Havi B.-A.
Pénteken,	augusztus	6. Urunk színv. †
Szombaton,	augusztus	7. Donát pk.

A szerkesztő postája.

„Marie”. Nagysád ezt a kérdést intézte hozzánk: „Miért nyílik csak minden száz évben az agave?” — Kérdése éppen aprópó jött. Ime megfelelünk rá egy kis regével, melyet mostanában olvastunk valahol:

Onnan indul ki az egész, hogy az Isten kikergette az első emberpárt a paradicsomból, miután azok ellenszegülve parancsának, ettek vala a tiltott fa gyümölcséből. — Mikor Éva kinn a kapu előtt meglátta az előtte messze elnyúló kopár pusztát, összeszorult szíve a kétség-

beeséstől, s megszületett ragyogó szemében az első őszinte asszony-köny.

Az Ur jóságos szíve nagyon megszánta azt a kesergő szép asszonyt a mennyország rácsos kapujában. Kiment az első emberpárhoz. A kapu két oldalán két szép agave-bokor állott, telis-tele virággal. Az Ur rámutatva, a virágozó bokorokra, imigyen szólította meg Adámot és Évát:

— Nézzetek oda kishitű emberi lelkek! A melyik percben megszegtetek fogadástokat, abban a percben nyíltak ki a bokor virágai. Arról is megtudhattam volna, hogy elkövettek az első bünt. — Megtörtént, bünt követtek el, bűnhődnotok kell. Lakoltok is, mert száműztelek a paradicsomból. — De az első asszonyi köny, a megbánás első jele, arra indít, hogy enyhítem ezt a szigorú büntetést. — Kezetekbe adom a hatalmat, aminek erejénél fogva paradicsommá válhatik számotokra a hely, hol megtelepedtek, és azután paradicsommá varázsolhatjátok a földet. — Ez a hatalom az igaz, tiszta szerelem. Menjetek, gyarapodjatek, legyetek boldogok. Az igaz, tiszta szerelem tegyen benneteket boldogokká. — Azután áldóan terjesztvén ki felettük mindenható karjait, így folytatta:

— Addig, míg igaz szerelem érzése fog élni szívetekben, paradicsom lesz néktek a föld s én azt tudni fogom, mert ennek a két agave-bokornak minden igaz, tiszta szerelem számára lesz virága. — De vigyázzatok, mert jaj nektek akkor, ha kihal szívetekből a szerelem magasztos érzete, jaj a világnak ha nem hajt friss virágokat az agave többé.

Es elméne az első emberpár a földre. Szerelmük hatalmánál fogva paradicsommá változott a föld; szaporodának pedig és nagy boldogságban éltek azonképpen, valamint Isten megmondotta vala nékiek. — A paradicsom kapujában is nőttön nőtt a két agave-bokor, óriási galyai tömönten telve virágokkal.

Szép leányok, asszonyok, fiatalság! így szól a rege vége, vigyázzanak! Megmondotta az Ur, hogy jaj a világnak, ha kihal az emberi szívből az igaz, hű szerelem érzete.

Az első emberpárnak e világról való elmenetele óta nagyot fordulhatott a dolog, mert ma már csak minden száz esztendőben egyszer nyílik az agave virága.

F. S. Igen: az az irány-cikkely lényegében öntől eredt. Csodáljuk, hogy az átdolgozás nem engedte fölismerni még ön előtt som a szerzőt. — A geológiai dolog nem jutott el hozzánk.

Egy öngyilkosjelölt. Közölhetetlen. Kéziratát egy héttig még őrizetben hagyjuk.

Egy anyakönyvvizsgáló. Ujabbán a dologról mitsem tudunk. E napokban itt lesz a miniszter határozata, melyet mi késedelem nélkül majd publikálunk is. Addig hát türellemmel várni — remélni!

„Monte Azarico.” Beérkezett — átolvassuk.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos **Éhler Gyula.**

Hirdetések.

897. sz. 1897.

Haszonbéri árverési hirdetmény.

Megyaszó község előljárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező vadászati jog 1897. évi augusztus 15-től 1903. augusztus hó 14-ig terjedő s egymásután következő hat (6) évre folyó 1897. évi augusztus hó 10. napján d. e. 10 órakor Megyaszó község házánál tartandó nyilvános árverésen az 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-a alapján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, miről az árverési szándékozók azzal értesítetnek, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Megyaszon, 1897. július 26-án.

Jászay Zoltán,
jegyző.

Balácsi János,
bíró.

143. 168/97. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t.-c. 102. § értelmében ennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 4479/97. és a szerencsi kir. bíróság 3109 és 2616/97. számú végzése által Stern és Neumann cég javára 146 frt és Kosuth Sándorné 109 frt, özv. H. Forgács Andrásné és t. javára Friedmann Mózes ellen 100 frt tőke, ennek különböző lejáratról számítható 5 illetve 6% kamatai és eddig összesen 240 frt 24 kr. perkoltság követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt 1430 frtra becsült házi butorok, termények, lovak, ökrök, tehenekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 3005. 3817/97. sz. kiküldött végzés oltán a helyszínen, vagyis Sajó-Hídvégen leendő eszközzésére 1897. évi augusztus hó 5. napjának d. u. 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kiifizetendő. Kelt Szerencsen, 1897. évi július hó 22. napján.

Gógh Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Tk. 1228/897. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sívák Mihály végrehajtónak Felcz Pál végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléki végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a homonnai kir. járásbíró) területén lévő Mislina község határában fekvő a mislina 28. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1-20. sorszám alatt felvett 1/3. urb. teleknek földhasználati jogából és felülepítési tulajdonjából fele részben a B. 4. sorszám alatti Felcz Pált illető jutalékra az árverést 420 frtban ennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi szeptember hó 13-dik napján d. e. 9 órakor Mislina községben a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 42 forintot, készpénzben, vagy 1881-ik évi LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi-ministeri rendelete 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1897. évi június hó 26-ik napján.

Kótsch Jakab, kir. albiró

3684, 3685, 3686, 3687. szám.
tkvi 1897.

Hirdetmény.

Izbugya-Zbojna, Rokítócz, Zavada községnek, és Sztropkó községhez tartozó várterületnek telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított, ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkekben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1) hogy mindazok, a kik a 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján — ide értve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §. a) és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történő törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1898. évi február hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2) hogy mindazok, a kik az 1876. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1898. évi február hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítás tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16-ik §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt vagyis 1898. évi február hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbefjött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azöket a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerűs-mind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1897. évi jul. hó 18-án.

Kótsch
kir. albiró.

Mútrágyák bizománya.

Garvens-féle kútszivattyúk.

BEHYNA TESTVÉREK
vas-, fűszer- és bizományi üzletében

állandó

Nagy raktár
az Eperjesi Népbank legjobb minőségűnek ösmert

CSERÉPKÁLYHÁIBÓL.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Paklányi szőlők.

Portlandt és roman cément raktára.

Kleinmann és Klein
tölgy épület- és szerszámfa raktára
S.-A.-Ujhely, Deák-utca (fapiacz).

Raktárunkban készletben vannak és mindenkor kaphatók:
Tölgyfa gerendák, szarufák, léczek, továbbá:
Kapu oszlopok . . . . . 1 frttól 2 frt 50 krig.
Kerítés oszlopok . . . . . 35 krtól 65 krig.

Ajánlunk kerékgyártóknak **szerszámfákat, keréktalpak** és **küllöket; nyírfa és bükkfa rudakat**, ugyszintén nagy raktárt tartunk fűrészelt **tölgyfa** deszkákból.

25 frton felüli megrendeléseket helyben házhoz, vidékre a helybeli állomáshoz ingyen szállítjuk.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri:

Kleinmann és Klein.

FELSŐ KERESKEDELMI TANINTÉZET NAGY-VÁRADON.
Alapított 1888. évben. Nagyvárad város, Biharvármegye, a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara segélyével tartatik fenn.

Végzett növendékek **egy évi önkéntességre jogosultak s azonnal alkalmazást nyernek** pénz-, biztosító intézeteknél, gyárakban, kereskedelmi vállalatoknál, hivatalokban (az 1883. évi minősítési törvény alapján.) Elhelyezésekről a tanintézet gondoskodik.

Előkelő családok fiai részére fényesen berendezett

internátus

a kereskedelmi palotában. — Francia és német társági nyelv elsajátítása biztosítva.

A tanév szeptember 1-én kezdődik.

Felvilágosítást készséggel nyujt

Propper N. János,
igazgató.

Akar ön jó cognacot inni?
Kérjen mindig csak
TOKAJI COGNACOT
TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL
(kigyós kereszt a hármás hegyen.)
mert különben értéktelen hamisítványt kap.
Valódi Tokaji Cognac kapható:
minden nagyobb fűszer- és csemege-kereshedelben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR
TOKAJ.

S.-A.-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” gyorsajtóján.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alólirott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra

Törlesztési kölcsönöket
eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár
Részvény-Társaság
(ezelőtt Walser Ferencz)
BUDAPESTEN, VI. kerület, Külső váczu-ut 45. szám.
Sürgőnyczim: Szivattyugyár Budapest.

GYÁRT:
mindenféle gőzgepeket, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzín-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertőröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidákat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat, gőz-, szij- és kézi hajtásra, valamint villamos üzemre. Artezi kutfelepitményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. Közlisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó és seprőgepeket, hőekéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, peczegődör tisztító készülékeket. Vas- és érczöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyóalokban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

Leghathatóbb szer a poloska, bolha, moly

és minden konyharovar kiirtására.

Zacherlin

hatása bámulatos. A legjobb ölszer mindenféle rovar kiirtására s azért világszerte páratlan elterjedésnek örvend. Ismertető jelei: 1. **A lepecsételt üvegcsé.**
2. **„Zacherl”** neve.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Cs. Buday Akos, Widder Gy., Fischer Hani, Behyna test., Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein Henrik, Klein Albert, Malártsik György, Szentgyörgyi Vilm., Klein Géza, Kristóf Károly, Glück Samu, Szikszay Róza és Markus Safr.

Abanj-Szántó: Blau Herman. Sávár Kálmán, Friedmann Simon.

Homonnán: Friedmann Markus, Hocza Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky Gyula, Pápay Pál, Szekerák Ambrus, Rosenblüth Márkus.

Gálszécs: Grün Lajos, Engländer Ign. és Friedmann Lipótnál.

N.-Mihálybau: Glück Mór, Tolvay Imre, Buczinszky Lajos, Wünschendorfer K. és Marmorstein Jenő.

Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.

Szerencsen: Rochlitz Dezső, Turcsányi Ferencz.

Szinna: Császár Árpád.

Tályán: Gottfried Sámuel.

Tokajon: Frisch Vilmos, Hehn Samu, Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó Soma, Gross Izrael.

Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor. Rosenblüth Sándor.